

voli in ki zanjo do 5. maja po dopisnici prosijo. Ker se pripusti k tečaju le omejeno število udeležencev, se je zglasiti za tečaj do 5. maja. Vabimo naše gospodinje in kmetiška dekleta k obilni udeležbi!

Zrtve kapitalizma.

Strašna vest kroži po listih vsega kulturnega sveta.

»Titanic«, ponos angleškega naroda, rekord v moderni tehniki, leži na dnu morja po priliki 1000 km od Novega Jorka, kamor je bil namenjen s tisoči potnikov.

V nedeljo, 14. t. m., je treščil z vso silo ob plavajoč lednik in po štirih urah borbe z elementi je izginil pod vodo, potegnivši s seboj nad 1500 oseb.

To je kratak popis nesreče, ki nima para v vsej zgodovini človeštva. Se nikdar ni požrlo morje z eno samo ladjo tolikih zakladov, še nikdar toliko človeških bitij kakor zdaj.

Z nemškim parnikom »Elbe« l. 1893., s francosko »Bourgogne« 1898., s parnikom »Sirius« l. 1906. je našlo hladni grob v morju sicer več sto ljudi, toda toliko kakor sedaj ni umrlo ljudi z vsemi tremi ladjami.

V rusko-japonski vojni je potegnila oklopnica »Petropavlovsk« nekako 500 mož s seboj, pri Čušimi je našlo smrt v valovih z oklopnico »Suvorov« okolo 900 mož, ki so dali življenje za carja, za dom. Toda 1500 žrtev naenkrat, t. j. število, ki trga človeku srce.

Koliko solz, koliko gorja je povzročila ta katastrofa:

Ves svet žaluje, iz Evrope, Amerike, Azije in daljnje Avstralije hite sožaljke na Angleško. Toda kaj pomaga vse to. Mrtvih to ne prebudi, živim ne pomaga mnogo, le nekoliko tolažilnega balzama za ranjeno srce so vse te izjave. Še par dni, in vse bo pozabljeno. Na dnu oceana spe zadnje spanje žrtve poklica, sužnji moderne človeške družbe, zraven njih le v lepših kabinah zastopniki vladajočih kast, kar se jih ni rešilo. Človeški um je zopet enkrat podlegel. Titanska moč prirode je strla v malo urah, za kar se je trudilo tisoče najboljših sinov ponosnega Albiona leta in leta.

Čudež tehnike, ladja, ki je prekosila vse dosedaj zgrajene pomorske kolose, je izginila za vedno.

Toda kaj naj ima vse to naštevaje faktov skupnega z naslovom, ki ga sem dal tem vrsticam.

Nekoliko potrpljenja prosim in kmalu razjasnim zadevo.

Da morem to storiti lažje, posežem v zgodovino rivalov, ki si hočeta deliti svetovno nadvlado.

Anglija se drži še dandanes načela, da je ona vladarica morja, ki dela lahko, kar hoče, vse drugo ji mora biti pokorno. Več stoletij je dominirala, neomejeno vladajoč oceanu. Holandsko, Špansko, Portugasko, Francija, ki so ji bile nevarne konkurentinje, so se umaknile. Prve tri države so danes prave ničle v svetovnem pomorskem prometu, posebno velja to za pirenejsko državo.

Holandsko ima sicer cvetočo trgovino, toda v primeri z Anglijo ni to niti nrvica, Francija, do nedavno druga pomorska velevlast, je zlezla na četrto, skoraj na peto mesto.

Ravnokotno je z industrijo. Vse devetnajsto stoletje je bil Anglež prvi. Prodajal je, izvažal je na vse kraje. Vsi produkti zemlje so romali v Anglijo in od tam se vračali predelani domov. Angleška zastava je obvladovala oceane, angleška industrija je bila edina, v čigar sencu so vse druge zatemnjevale. Angleški kapital je bil povsod.

Ob koncu 19. stoletja je dobila Anglija, seveda ne mislimo tu ljudstva, ampak kapitalistične kroge, veleindustrijalce, nevarnega konkurenta. Na kontinentu je začela napredovati uprav z gigantskimi koraki Nemčija. Do leta 1870 razkosana do leta 1888 in še čez skromna, je dosegla do zdaj že take višine, da se Anglež ogleduje, če je prostora za oba na globusu. Nemška industrija dela ogromno konkurenco angleški, nemški kapital izpodirja marsikje angleškega, nemška trobojnica plapolja dandanes po vseh morjih in to na trgovskih kakor na bojnih ladjah, Angleški imperializem, njegov neizmerni egoizem sta v skrbeh za bodočnost.

Preprost Nемец seveda tega ne vidi, ravno tako se angleški proletarec bore malo ogreva za nadvlado na svetu, saj ve sta oba, da jima to ne koristi prav nič, toda vladajoči krogi, ki se igrajo z življenjem tisočev kakor mačka z mišjo, ti se ogrevaajo za izključno nadvlado. Tem krogom v korist je moral Bur žrtvovati samostojnost, tem krogom v korist je še vedno 200.000.000 Indijcev skoro da brezpravnih. Miljoni stradajo, da morejo ti krogi metati milijarde v žrelo nenasične konkurence. Ta je tako silna, da leži po raznih ogromnih skladiščih blaga, vrednega milijone, ki ne bo nikdar koristilo ljudstvu. Le zaradi strašne nevoščljivosti med tema grabežljivcema, ki bi rada delila svet, je ves svet v orožju od pet do glave.

Koliko bi imelo človeštvo koristi, ko bi priznala drug drugemu pravico do obstoja!

Ravno tej maniji, kdo bo močnejši, kdo bo prvi, kdo bo imel največ rekordov, je bilo žrtvovanih 1500 nedolžnih bitij, je šlo na dno nenasičnega morja na stotine milijonov imetja.

Tu izkušam dokazati s sledečim:

Leta 1859 so zgradili a Angleškem parnik »Great Eastern«, dolg 207 m, imel je 27.400 ton, 7650 P H (konjskih sil), vozil je 14,5 milj na uro. Na krov je vzel lahko 800 potnikov prvega, 2000 drugega razreda in 1200 v medkrovje (Nemci jim pravijo Zwischendeck - Passagiere).

Ves svet je strmel. Toda ladja je šla samo enkrat v Ameriko, potem so jo rabili za polaganje kabla. Kolos se ni izplačal.

Od tega leta do 1894. leta so gradili ladje do 12.000 ton. Vozile so po 18 do 19 milj brzine, a to je bil maksimum. Pri nas smo imeli ladje do 4000 ton in do 14 milj brzine. Vsakdo je zgradil pač ladjo po svoji osebni potrebi. Nihče ni iskal rekordov.

Z leta 1892, ko je Anglež zgradil parnike »Campania« in »Lucania«, začela konkurenca, ki nima para na vsem svetu. Ti dve ladji sta imeli okolo 13.000 ton in 21 milj brzine.

Nemčija ni hotela zastati, zato je izkušala prekositi svojega soseda.

Leta 1897. je zgradila parnik »Kaiser Wilhelm der Grosse« s 14.350 tonami in brzino 23 milj na uro, do tedaj nedosegljivo. Albion je izkušal ji iztrgati takime-novani »modri trak« (Blauer Band) rekorda, toda brezuspešno.

Leta 1900. zgrajena »Deutschland« je dosegla skoro 25 milj, leta 1902. »Kaiser Wilhelm II.« 23,5. Angleži so bili konsternirani, Nemci so imeli najluksurioznejše in najhitrejšje ladje. Rdeče - belo - črna trobojnica je zmagala, to je bilo preveč. Turbina je priverstila prvenstvo na morju zopet njim, a to leta 1906. z »Lusitania« in »Mauretania«. Prej imenovani ladji sta imeli 16.502 in 19.300 ton, stroji so imeli 23.000 in 26.080 H P, ta dva kolosa sta imela pa 31.600 in 32.000 ton, 68.000 H P in brzino 26 milj na uro.

Take ladje ne prinašajo nikakih dobičkov, se ne rentirajo, ker požgejo preveč kuriva, a nosijo premalo blaga, ker so preluksuriozne.

(Dalje prihodnjic.)

Vabilo na občni zbor

Društva vpokojenega učiteljstva na Kranjskem.

ki bo v ponedeljek, dne 6. maja t. l., v restavracijskih prostorih »Narodne doma« v Ljubljani ob 10. uri dopoldne.

Dnevni red:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo tajnikovo.
3. Čitanje potrjenih pravil.
4. Posamezna nasvetovanja.
5. Volitev odbora za eno leto.

K obilni udeležbi vabi odbor že zato, ker se na posameznike ne bodo druga vabila izdajala.

Društveni tajnik sprejema člane v društvo, ki se oglašijo ustno ali pismeno, vsak čas. Daljni naslov za oglašence je: Ljubljana, Marmontova ulica št. 18.

Odbor.

Listnica uredništva.

X: Prosimo večkrat kraj takega. Pozdrav. Jos. B. ml.: Prihodnjic gotovo v celoti! Danes nemožno!

Zahvala.

Vsemu velečenj. učiteljstvu ptujskega in sosednih okrajev, ki je sprejelo našega nenadomestnega in napozabnega soproga, očeta in zeta gospoda

Dragotina Zupancič

na poslednji poti ter mu izkazalo svojo ljubezen in spoštovanje v ginljivih žalostinkah pred hišo žalosti in ob grobu, cenj. učiteljskemu zboru okoliške šole z mladino vred in g. nadučitelju Ivanu Kaukler za pretresljiv govor ob odprtem grobu izrekajo najsrčnejšo zahvalo

Žalujoči ostali.

V Ptuj, 21. aprila 1912.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Kranjsko.

Št. 968

1-1

V šolskem okraju Kranj se razpisujejo sledeča stalna mesta:

1. Mesto nadučitelja na štirirazredni deški ljudski šoli v Kranju. Šolski voditelj v Kranju nima naravnega stanovanja temveč dobiva postavno določeno stanarino.

2. mesto stalnega učitelja-voditelja enorazredne Bukovica, Bukovščina, Št. Lenart in Zalilog (s to šol je združena ekskurziona šola na Davči);

3. mesto stalnih učiteljev na štirirazrednici v Šmartnem pri Kranju in deške trirazrednice v Cerkljah ter mesto stalne učiteljice v Kitiših pri Trzinu.

Kedno opremljeno prošenje se naj vložijo predpisanim potem pri podpisane e. kr. okrajnem šolskem svetu do 20. maja 1912.

Prošilec, ki v kranjski učiteljski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državnopravnimi izpričevalom dokazati, da so telesno popolnoma sposobni za šolsko službo.

Pripomni se, da se bo oziralo pri popočitvi udnih mest na enorazrednicah, kakor tudi pri onih v Šmartnem in Cerkljah pred vsem na moške prosojce. Prošenje podane vsled takajšnjega razpisa z dne 31. oktobra 1911 št. 2706 na učno mesto v Bukovici, ostanejo v veljavi tudi za natečaj.

Č. kr. okrajni šolski svet v Kranju, dne 15. aprila 1912.

Št. 697.

Na dvorazredni ljudski šoli v Mošnjah se bostalno namestita služba nadučitelja s postavnimi prejemki in prostim stanovanjem.

Zadostno opremljeno prošenje naj se službenim potem senkaj vlagajo do 15. maja 1912.

Prošilec, ki v kranjski učiteljski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državnopravnimi izpričevalom dokazati, da so telesno popolnoma sposobni za šolsko službo.

Č. kr. okrajni šolski svet v Radovljici, dne 10. aprila 1912.

1887—1912 — 1887—1912

Blagovolite pisati po vzorce!

V. J. Havliček in brat

Kopališče Poděbrady (kralj. Češko) slavnoznani izvozniki, ustan. l. 1887 priporoča občeznane in pripoznane kakovosti

modno blago — zefire spomladanske in poletne novosti za 1912.

Havličkove tkanine, kanafare, brisače, robce, namizne in kavine garniture, batiste pralne svilne itd.

Damaste, opreme za neveste.

XXV. trgovsko leto.

1 zavoj 40 m okusno zbranih ostankov v velikosti do 8 m pošiljam za 18 K po povzetju franko. Od teh ne pošiljam vzorcev. Le pri nas najbolje. — Havličkova tkanina l kos 23 m za 12 K, 13-20 K, 14-50 K, 16 K, 17-50 K, 20-40 K, 22-40 K.

Najugodnejši češki nakupni vir

Učiteljica

na šestrazredni šoli, tik železniške postaje, želi zamenjati službo s tovarišico ob železnici blizu Zidanega mosta. — Naslov: Ljubljana, poštno ležeče 84.

Viktorija Sterniša

Ljubljana, Jurčičev trg 3

priporoča svojo bogato zalogo črevljev, gamaš in galoš po najnižji ceni. Zunanja naročila izvršujem točno.

Le tedaj

doseže kakovost fine zrnate kave svojo polno veljavo, če voli cenj. gospodinja kot kajni pridelek najzanesljivejše vrste!

Najbolje storite

če uporabljate izdelek, ki se je izkazal že desetletja kot najbolji, »pravega« Francka: »iz tovarne v Zagrebu vendar pa izrečno le onega s kavnim mlinčkom kot tovarniško znamko.

AVGUST AGNOLA

Ljubljana, Dunajska cesta 13 poleg »Figovca«

priporoča svojo veliko zalogo stekla, porcelana, petrolejnih svetilk, ogledal, okvirov, šip itd. Tintnike za solske klopi, aparate za fizikalne poizkušnje.

Prevzema vsakovrstna steklarska dela, tudi nova šolska poslopja na deželi itd.

J. Jax

Ljubljana Dunajska cesta

Šivalni stroji, kolesa in pisalni stroji.

Pletilni stroji.

Sukna

in modno blago

za moške in ženske obleke priporoča firma Karel Kocian :: tvornica za sukno :: v Humpolcu (Češka). Vzorci franko.

Vzorci poštnine prosti proti vrnitvi.

Krasne novosti za pomladansko in letno sezono!

Vzorci poštnine prosti proti vrnitvi.

Došla je velika izbira vsakovrstnega modnega blaga za ženske obleke. — Elegantne moške obleke od sukna do najfinejšega angleškega blaga. — Moško in žensko perilo v krasni izbi. Novitete v dežnikih posebno v damskih solnčnikih. Priporoča se slavnemu učiteljstvu tvrdka z modnim in oblačilnim blagom

Gorica Ivančič in Kurinčič

Gosposka ulica 11. (V. G. Carducci.)